

Medlem af Inatsisartut
Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Svar til § 37 spm. vedr. borgere med handicap

Kære Debora Kleist

Tak for de fremsendte spørgsmål som vedrører hjemtagelse af personer med vidtgående handicap fra Danmark.

Spørgsmål 1: Hvad er strategien og de politiske visioner for hjemtagelse af de handicappede medborgere fra Danmark?

Svar: Indledningsvist skal det bemærkes, at handicapområdet siden d. 1. januar 2011 har været udlagt til kommunerne. Dette medfører, at det er de grønlandske kommuner, som har det fulde ansvar for personer med vidtgående handicap i kommunerne, samt har den fulde betalingsforpligtelse for de omkostninger, der kan være forbundet med vidtgående handicap, herunder hjælpemidler, anbringelse, besøgsrejser og hjemtagelse.

Da området er udlagt til kommunerne, er det kommunerne, der beslutter, hvorledes strategien og de politiske visioner for hjemtagelse skal være for deres borgere.

I tilfælde af at en kommune ønsker at hjemtage en borger med vidtgående handicap, skal kommunen vurdere, om der findes egnet anbringelsessted i kommunen f.eks. en beskyttet boenhed eller andet egnet anbringelsessted i Grønland på en døgninstitution for personer med vidtgående handicap.

Kommunen kan anmode om, at personen skrives op på Den Centrale Venteliste (DCV) for handicapinstitutionerne, som forventes klar til brug i januar 2013. På nuværende tidspunkt har vi DCV for børn og unge. Dette system opdateres og udvides til også at omfatte handicappede personer, og vil blive administreret af døgninstitutionsafdelingen i Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling.

Den Centrale Venteliste giver mulighed for, at borgeren kommer på venteliste til omplacering af anbringelsessted fra et døgntilbud i Danmark til et døgntilbud i Grønland. Når der bliver en ledig plads i et egnet tilbud i Grønland, kan kommunen tilbyde borgeren med vidtgående handicap mulighed for at kunne komme tilbage til Grønland.

Spørgsmål 2: Hvorledes forfølges visionerne med henblik på at handicappede medborgere på ophold i Danmark kan tilbydes ophold i Grønland, og er

17. december 2012
Sagsnr. SJ-STD-ADCH
Dok. Nr. 1089402

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: ikinn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

der i den forbindelse konkrete planer om at opføre nye døgninstitutioner eller at udvide de eksisterende pladser for personer med vidtgående handicap?

Svar: Naalakkersuisut er bekendt med, at visse kommuner allerede er i gang med at hjemtage flere af deres borgere, som på nuværende tidspunkt er anbragt i Danmark. Det er flere kommuners ønske på længere sigt at kunne tilbyde nogle af de personer, som er anbragt i Danmark mulighed for at komme tilbage til Grønland.

Naalakkersuisut arbejder løbende på at imødekomme de behov, der er for anbringelsespladser i samfundet. Igennem DCV systemet bliver Naalakkersuisut opmærksomme på, hvilke typer institutioner og pladser, der er størst behov for at etablere.

Foruden de institutionspladser, som oprettes og drives af Naalakkersuisut, er der i flere kommuner oprettet botilbud for personer med vidtgående handicap, i form af bokollektiver og beskyttede boenheder, som er oprettet og drives af kommunerne.

Spørgsmål 3: Hvordan er proceduren for hjemtagelse af vore handicappede medborgere i Danmark?

Svar: Hjemtagelse sker i samarbejde mellem de involverede institutioner, pågældende person med vidtgående handicap og de involverede kommuner, med henblik på at sikre borgeren med vidtgående handicap den bedst mulige overgang.

Personen med vidtgående handicap eller den udpegede værge har mulighed for at sige nej tak til tilbud om hjemtagelse, såfremt borgeren ikke ønsker at komme tilbage til Grønland og borgeren har været anbragt i Danmark på ubestemt tid. I disse tilfælde kan tilknytningen til nuværende anbringelsessted i Danmark være blevet stærkere end tilknytningen til Grønland.

I praksis har det været vanskeligt at få koordineret indsatsen ved hjemtagelse, da der er mange parter involveret. Derfor har Departementet udarbejdet et skema for proceduren ved hjemtagelse.

Skemaet har været sendt til høring i kommunerne og KANUKOKA. Derudover er proceduren blevet fremlagt for to af kommunerne i forbindelse med afholdelse af kursus.

Spørgsmål 4: Hvilket tiltag skal Kommunerne være forberedt på, i forbindelse med hjemtagelse af vore handicappede medborgere?

Svar: Det er vigtigt, at kommunerne er opmærksomme på, at enkelte borgere har været længe væk fra Grønland. Det er vigtigt, at en eventuel hjemgivelse planlægges således, at borgeren med vidtgående handicap får mulighed for at omstille sig og løbende bliver orienteret om forløbet med hjemtagelsen. Der kan være

behov for ekstra omsorg eller andre foranstaltninger, der gør det lettere for vedkommende at vende hjem.

Kommunerne skal endvidere være opmærksomme på, at de behov, som den enkelte borger har, kan tilgodeses. Således skal kommunen lave en handleplan inden hjemtagelsen af borgeren, hvor kommunen gør rede for hvilke foranstaltninger, der skal sættes i værk i forbindelse med borgerens hjemkomst fx etablering af skole- og dagtilbud.

Det er vigtigt, at arbejdet om hjemtagelsen foregår i tæt samarbejde med den danske institution og den danske kommune, som borgeren har været anbragt i.

Spørgsmål 5: Hvilke personalegrupper samt uddannelses- og kompetenceområder skal Kommunerne være opmærksom på inden hjemtagelse, og i hvilket omfang sikrer Naalakkersuisut kompetenceopbygning og uddannelse og kompetencer i takt med behovet?

Svar: Naalakkersuisut er netop nu ved at få foretaget en afdækning af ”Personer med særlige behov, herunder specialundervisnings- og handicapområdet”. Opgaven som udføres af Epinion, forventes at være klar til aflevering som en rapport omkring 15. december 2012, hvorefter den skal oversættes. Rapporten vil bl.a. danne baggrundsmaterialet for det arbejde, som Naalakkersuisut har sat i gang i forbindelse med Uddannelsesplan for personer med nedsat funktionsevne eller særlige behov. Dette arbejde vil ikke alene komme med anbefalinger til uddannelse af personer med nedsat funktionsevne, men også i forhold til uddannelse af det nødvendige støttepersonale.

Naalakkersuisut arbejder endvidere løbende med at sikre, at der er kvalificeret personale til at løfte opgaven med at drage omsorg for personer med vidtgående handicap på døgninstitutionerne. På nuværende tidspunkt uddanner PI/SPS i Ilulissat socialpædagoger og andre indenfor pædagogområdet. Der er endvidere afsat midler inden for hovedkonto 30.13.41 til efteruddannelse af personalet på døgninstitutionsområdet.

For nyligt blev der forhandlet en ny overenskomst mellem PIP og Naalakkersuisut og kommunerne, hvor der blev løft i lønnen for personalet på døgninstitutionerne, hvilket kan medvirke til at tiltrække og fastholde kvalificeret personale.

Spørgsmål 6: Hvor mange Kommuner har ønsket at hjemtage deres handicappede?

Svar: Efter udlægningen af handicapforsorgen til kommunerne har det indtil videre kun været Kommune Kujalleq, der har ønsket om at gennemgå alle sagerne vedrørende deres borgere med vidtgående handicap i Danmark, med henblik på hjemtagelse af de personer, der kan og ønsker at flytte tilbage til Grønland.

Før handicapområdet blev udlagt til kommunerne, har Naalakkersuisut flere gange gennemgået sagerne vedrørende alle anbragte borgere i Danmark med henblik på at tilbyde disse borgere et passende tilbud i Grønland. I begyndelsen af 1990'erne blev en større gruppe personer med vidtgående handicap tilbudt at

flytte tilbage til Grønland på Elisibannguaq i Maniitsoq, og langt de fleste tog imod tilbuddet.

Ligeledes har enkelte andre borgere været hjemtaget efter deres eget ønske til ledige pladser i eksisterende tilbud i Grønland.

Spørgsmål 7: Hvor mange handicappede medborgere i Danmark har ønsket at komme tilbage til Grønland, og hvorledes og i hvilket omfang søger Naalakkersuisut at sikre, at disse ønsker bliver indfriet?

Svar: Der er op til kommunerne at vurdere, om de kan tilbyde personen med vidtgående handicap et tilbud i Grønland. I henhold til handicapforordning nr. 7 af 3. november 1994 gælder, at:

§ 21. Såfremt en person med vidtgående handicap opholder sig på institution uden for Grønland, skal kommunalbestyrelsen i den pågældendes hjemkommune mindst en gang årligt undersøge mulighederne for den pågældendes tilbagevenden til Grønland.

I henhold til denne bestemmelse påhviler det kommunalbestyrelsen at undersøge, om der er mulighed for, at borgeren kan vende hjem. I tilfælde af at kommunalbestyrelsen vurderer, at der kan gives et tilbud i Grønland, er det kommunalbestyrelsen, der skal undersøge, om borgeren ønsker at tage imod dette tilbud.

Naalakkersuisut arbejder løbende på, at der er det nødvendige antal pladser til de borgere, som på grund af vidtgående handicap har brug for et særligt botilbud.

Når kommunalbestyrelsen vurderer, at en borger med vidtgående handicap bør anbringes i et særligt botilbud, på grund af det vidtgående handicap, retter kommunen henvendelse til Naalakkersuisut og anmoder om, at borgeren skrives op på den kommende Den Centrale Venteliste for handicappede, hvis der ikke umiddelbart kan anvises et passende tilbud til borgeren.

Hidtil er kontakten foregået direkte mellem kommunen og den aktuelle institution, men ved oprettelse af DCV, vil det blive muligt for Naalakkersuisut at få et bedre overblik over behovet, idet man fra centralt hold vil blive involveret (og dermed orienteret) om de enkelte sager. Derved kan Naalakkersuisut målrette indsatsen mere effektivt. Det skal dog understreges, at det fortsat er muligt for kommunerne at tage direkte kontakt til institutionerne uden om DCV. Men Naalakkersuisut vil opfordre kommunerne til at benytte sig af det kommende DCV-system, for at skabe bedre overblik over området.

Alle de grønlandske handicappede borgere i Danmark, der har ønsket at komme tilbage til Grønland, er kommet tilbage til Grønland i takt med, at der har kunnet skaffes et egnet tilbud til dem. Der er dog borgere, der ikke kan komme hjem til Grønland, selvom de ønsker det. Det drejer sig f.eks. om kriminelle borgere med vidtgående handicap, som er dømt til anbringelse i Danmark eller borgere der er i Danmark til udredning af deres handicap. De sidstnævnte vil dog komme tilbage efter endt udredning, altså når man kender deres behov for behandling og der findes et egnet tilbud til dem i Grønland.

Der er ikke fra Naalakkersuisuts side aktuelt foretaget undersøgelse af, hvor mange personer med handicap, som opholder sig udenfor Grønland og som på nuværende tidspunkt ønsker om at komme hjem, da det er et kommunalt anliggende.

Spørgsmål 8: Hvad er retsvirkningen, hvis en handicappet, som bor i Danmark, ikke ønsker at vende tilbage til Grønland?

Svar: Hvis en borger med vidtgående handicap er på et midlertidigt (tidsbegrænset) behandlings- eller uddannelsesophold i Danmark og efter opholdets udløb ikke ønsker at flytte tilbage til Grønland, anses borgeren for at være flyttet til Danmark.

Hvis en borger med vidtgående handicap er permanent anbragt i Danmark, dvs. hvis borgeren opholder sig i Danmark, fordi der ikke er et egnet tilbud i Grønland, ligger betalingsforpligtelsen fortsat i den grønlandske kommune.

Grønlandske borgere med vidtgående handicap, som har boet i Danmark i mange år, kan have mistet deres tilknytning til Grønland og derfor have et ønske om at forblive i Danmark. Dette ønske skal respekteres.

Det ligger endvidere implicit i det at være myndig, at man selv kan bestemme, hvor man ønsker at bo. I tilfælde af at borgeren ikke er i stand til at give udtryk for eller ikke er i stand til at varetage egne interesser, skal borgeren have udpeget en værge, som kan varetage borgerens interesse.

Ønsker borgeren ikke at flytte fra Danmark, skal kommunen respektere dette ønske. Dette understøttes af bemærkningerne til § 1 i myndighedsloven som siger følgende:

”En handicappet bør ikke, mod sin vilje flyttes fra et anbringelsessted til et andet, medmindre der er tale om, at anbringelsesstedet ikke længere kan tilbyde den handicappede ophold, eller hvis den handicappede ved et fortsat ophold på anbringelsesstedet, er velfærdstruet.”

Spørgsmål 9: Såfremt en handicappet medborger, der er blevet visiteret til ophold i Danmark, ønsker at blive permanent i Danmark, vil betalingsforpligtelsen herefter overgå til de danske myndigheder?

Svar: I de tilfælde hvor en borger er anbragt i Danmark på det offentlige foranstaltning på tidsbestemt ophold, kan borgeren eller værgen vælge at takke nej til et tilbud fra kommunen om et tilbud i Grønland.

Kommunen skal respektere dette ønske og er forpligtet til fortsat at betale for borgerens ophold i Danmark.

Spørgsmål 10: Er alle vores handicappede grønlandske medborgere, som er anbragt i Danmark, omfattet af den danske eller grønlandske lovgivning?

Svar: Alle borgere med vidtgående handicap der er anbragt i Danmark af de grønlandske sociale myndigheder, er omfattet af dansk lovgivning, for så vidt angår alle facetter omkring det tilbud, der ydes.

Samarbejdet mellem grønlandske og danske sociale myndigheder reguleres i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1389 af 12. december 2006 om besøgsrejser og ophold i Danmark eller Grønland i tilbud i boformer. Bekendtgørelsen er på nuværende tidspunkt under revision.

På trods af at borgerens ophold er reguleret efter dansk lovgivning, bevarer borgeren dog rettigheder til besøgsrejser efter den grønlandske lovgivning. Det er endvidere stadigvæk den grønlandske kommune, som har ansvaret for borgeren.

Spørgsmål 11: Har Naalakkersuisut lavet et nyt rammeaftale med de danske kommuner omkring vores handicappede, og hvad er status for aftalen?

Svar: Naalakkersuisut og KANUKOKA er på nuværende tidspunkt i gang med at udarbejde en revideret aftale med Region Sjælland om den forpligtelse, der er fastlagt i Bekendtgørelse om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde, nr. 205 af 13. marts 2011.

Samarbejdet mellem Grønlands Selvstyre og de danske myndigheder omkring botilbud til borgere fra Grønland med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne er hjemlet i servicelovens § 195, stk. 3. Socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse nærmere regler om pligt for en region eller en eller flere kommuner til at modtage borgere med bopæl i Grønland i botilbud i Danmark, hvis vedkommendes behov ikke kan tilgodeses i Grønland, servicelovens § 108, stk. 5. Den reviderede aftale ligger for øjeblikket i KANUKOKA til høring i de grønlandske kommuner.

Spørgsmål 12: Kan Naalakkersuisut sikre, at takstigningerne for de grønlandske handicappede medborgers ophold i Danmark ikke overstiger, hvad kommunerne økonomisk kan bære?

Svar: Naalakkersuisut har ingen indflydelse på takstfastsættelser i Danmark. Det er de danske kommuner eller regioner, der fastlægger alle takster for sociale tilbud i Danmark.

Den grønlandske kommune betaler den samme takst, som en dansk kommune skal betale for det samme tilbud. Men den grønlandske kommune skal godkende det egnede tilbud i Danmark, der tilbydes den grønlandske borger med vidtgående handicap og kommunen kan som grønlandsk handlekommune sige nej til tilbuddet.

Med venlig hilsen